

- Több száz éves kolozsvári magyar zenei „centenárium” – interjú Szép Gyula operaigazgatóval ● 2
- Gyerek nélkül nincs magyar iskola: szórványoktatás Beszterce-Naszód megyében ● 7
- Beneš-dekrétumok: pozsonyi szélmalomharc a magyar kárpótlásért ● 8

2018. NOVEMBER 15.
XXVIII. ÉVFOLYAM, 46. SZÁM
WWW.ERDELYINAPLO.RO

Erdélyi Napló

FOTÓ: MAKKAY JÓZSEF

Országhatárokon átívelő álmodozás?

5



A NagyHáború magyar tanulságai

A Párizstól északra található compiegne-i erdőben, egy vasúti étkezőkocsiban írták alá 1918. november 11-én az első világháborút lezáró fegyverszüneti egyezményt az antanthatalmak és a Német Birodalom képviselői között. Az Osztrák–Magyar Monarchia tábornokai egy héttel korábban, november 3-án, Padovában látták el kézjegyükkal a fegyverszüneti egyezményt. Ezek a dátumok közismert történelmi tények, amire a százéves évfordulón Európa-szerte győztesek és vesztesek egyaránt emlékeznek.

Magyar történészek azonban ma is keresik a választ a Károlyi Mihály miniszterelnök, majd államfő nevéhez, illetve a Tanácsköztársasághoz fűződő, 1918. október végétől 1919 nyaráig terjedő időszak értelmezésére, amelyek megpecsételték Magyarország 20. századi sorsát. Ekkor még távol állunk a trianoni békeszerződés drasztikus előírásaitól, a padovai fegyverszüneti egyezmény ugyanis nem rendelkezik Magyarország határainak megcsonkításáról.

Ez a pár hónapos zavaros időszak azonban éppen elegendő a román csapatok bevonulására több erdélyi városba. Az olasz frontról hazatérő magyar hadsereg újbóli mozgósítása és hadrendbe állítása – akár földreform ígéretével is – elegendő lett volna az ellenséges haderő visszaverésére.

Az 1918. december elsején elfogadott Gyulafehérvári Határozat nem volt több egy civilkezdemenyezésnél, és a román propagandával ellentétben semmiféle kötelezettséget nem rótt a magyar kormányra. Több magyar hadtörténész állítja, hogy a törökországi kezdeményezéshez hasonló fegyveres honvédő háború egészen más békefeltételeket kínált volna Magyarországnak számára.

Törökország első világháború utáni helyzete sokban hasonlít Magyarországra: a szultán által 1920. augusztus 10-én, a franciaországi Sèvres-ben aláírt békeszerződés te rületeinek háromnegyedétől fosztotta meg az országot. A törökök azonban teljesen más utat választottak hazájuk megvédésére: Mus-

tafa Kemal Atatürk vezetésével a szultántól független kormány alakult, amely nem ismer- te el a békeszerződést és háborúval vívta ki annak felülvizsgálatát.

Károlyi Mihály idővel rájött fatális tévedésére, de az uralma alatt leszerelt hadsereg szabad prédává tette Magyarországot, amelyből szomszédai saját étvágyuk szerint hasítottak ki hatalmas területeket, és gyakorlatilag ezt szentesítette a másfél év múlva elfogadott trianoni békeszerződés. Magyar hadtörténészek szerint Magyarország nem az első világháború végén veszítette el területeit, hanem az azt követő zűrzavaros hónapok felfordulásában. Az ország éléről egy Atatürkhöz hasonló vezető hiányzott, aki a korabeli viszonyok egyik jól felszerelt hadseregével megvédhette volna az ország határait. Ennek hiányában következett be az új felosztású Kárpát-medence, amelyben az utódállamokat azóta is egyetlen cél vezérel: minden területen eltörölni a múltat. Amihez körítésként ideológiát, történelmet és nemzeti ünnepeket gyártottak.



Makky József